

«Πάντα χορηγεί το Πνεύμα το άγιον»

Ορθοδοξία / Θεολογία

π. Ραφαήλ Χ. Μισιαούλης, Ιεροδιάκονος Ιεράς Μητροπόλεως Ταμασού και Ορεινής, θεολόγος

Εορτάζει η Αγία μας Εκκλησία, μία ημέρα μετά την μεγάλη εορτή της Πεντηκοστής, της γενεθλίου δηλαδή ημέρας της Εκκλησίας, τη σύναξη του τρίτου προσώπου της Αγίας και Ομοουσίου και Αδιαιρέτου Τριάδος.

Φως ο Πατήρ, Φως ο Υιός, Φως το Άγιο Πνεύμα. Θεός ο Πατήρ, Θεός ο Υιός, Θεός το Άγιο Πνεύμα.

«Δοξάζω του Πατρός και του Υιού την δύναμιν και Πνεύματος Αγίου υμνώ την εξουσίαν, αδιάρητον, άκτιστον Θεότητα, την βασιλεύουσαν εις αιώνα αιώνος[1]».

«Εί γάρ νυν έν Τριάδι ή Θεολογία τελεία έστί, και αύτη ή άληθής και μόνη θεοσέβειά έστι, και τουτό έστι τò καλòν και ή άλήθεια. έδει τουτο ούτως άει εΐναι, ίνα μη τò καλòν και ή άλήθεια έπιγένηται, και έκ προσθήκης συνίσταται τò τής θεολογίας πλήρωμα», όπως λέει ο Μέγας Αθανάσιος[2].

Το Άγιο Πνεύμα αποτελεί θαυμαστή θεία δύναμη, η οποία επενεργεί θαύματα και δυνάμεις μεταξύ των ανθρώπων. Το Άγιο Πνεύμα είναι η παρουσία της θαυμαστής δυνάμεως του Θεού μεταξύ των ανθρώπων. Αποστέλλεται από το Θεό στην εσχατολογική κοινότητα των πιστών, την Εκκλησία δηλαδή, όπου καθιστά τους πιστούς ναό του Θεού[3]. Το λαμβάνουν όλοι οι πιστοί κατά το βάπτισμά τους, το οποίο τους ζωοποιεί και τους παρέχει το εχέγγυο για την αιώνια ζωή.

Το Πανάγιο Πνεύμα έχει προσωπική ύπαρξη, είναι ο άλλος Παράκλητος[4] σε σχέση με τον Λόγο του Θεού[5]. Σύμφωνα με τον Ιερό Χρυσόστομο, με το να πει άλλο, δείχνει τη διαφορά του προσώπου, ενώ με το να πει Παράκλητο δηλώνει τη συγγένεια της ουσίας. Είναι αδιανόητο να είναι η απρόσωπη δύναμη του Πατρός, γιατί πέμπεται στο όνομα του Υιού[6] και ονομάζετε και Πνεύμα Χριστού.

Χαρακτηριστικά του Αγίου Πνεύματος είναι ότι ακούει, λαλεί και διδάσκει σύμφωνα με τον προφήτη Ιεζεκιήλ[7], μαρτυρεί, αποκαλύπτει[8], συνετίζει[9] και οδηγεί στην αλήθεια[10].

Σύμφωνα με τον Απόστολο Παύλο, το Άγιο Πνεύμα χορηγεί τη βεβαιότητα της αναστάσεως και της αιωνίου ζωής[11]. Ο ίδιος Απόστολος τονίζει ότι το Άγιο Πνεύμα επενεργεί προς απελευθέρωση του ανθρώπου από την αμαρτία και το θάνατο[12].

Το προσωπικό υποστατικό ιδίωμα του Αγίου Πνεύματος είναι η εκπόρευση εκ του Πατρός[13]. Είναι πάντα μαζί με τα άλλα δύο πρόσωπα της Αγίας Τριάδος, τον Θεό Πατέρα και τον Θεό Υιό[14]. Συμμετέχει στην δημιουργία του σύμπαντος κόσμου, ενεργεί μέσω των Προφητών, συνεργεί στο σχέδιο της Θείας Οικονομίας για τη σωτηρία του ανθρώπου και με την Αγία Πεντηκοστή «ὄλον συγκροτεῖ τὸν

θεσμὸν τῆς Ἐκκλησίας». Διὰ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος συνεχίζεται τὸ ἀπολυτρωτικὸ ἔργο τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ διὰ τῶν Ἱερῶν Μυστηρίων.

Ἡ διδασκαλία τῆς Ἐκκλησίας μας γιὰ τὸ Ἅγιο Πνεῦμα περιλαμβάνεται στὸ Σύμβολο Νικαίας - Κωνσταντινουπόλεως, στὸ Σύμβολο τῆς Πίστεώς μας δηλαδή, στὸ ὁποῖο ὁμολογοῦμε τὴν θεότητα Του «Καὶ εἰς τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον, τὸ κύριον, τὸ ζωοποιόν, τὸ ἐκ τοῦ Πατρὸς ἐκπορευόμενον, τὸ σὺν Πατρί καὶ Υἱῷ συμπροσκυνούμενον καὶ συνδοξαζόμενον, τὸ λαλήσαν διὰ τῶν προφητῶν».

Εἶναι ἀπαραίτητη γιὰ τὴ σωτηρία μας ἡ πίστη ὅτι τὸ Ἅγιο Πνεῦμα εἶναι ὁμοούσιο πρὸς τὸν Πατέρα καὶ τὸν Υἱό. Μας χορηγεῖ τὰ πάντα, που ἀποβλέπουν στὸ νὰ κάνουν δικό μας κτήμα τὸ δῶρο τοῦ Θεοῦ, δηλαδή τὸ Σῶμα τοῦ Χριστοῦ.

Τὸ Ἅγιο Πνεῦμα θεωρεῖται ἀπὸ τοὺς Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας ὡς ἡ ψυχὴ τῆς Ἐκκλησίας. Ὁ Χριστὸς εἶναι ἡ κεφαλὴ τῆς Ἐκκλησίας καὶ τὸ Ἅγιο Πνεῦμα ἀρχιτεκτονεῖ τὴν Ἐκκλησία τοῦ Θεοῦ, με σκοπὸ νὰ προσφέρει τὴ χορηγία του γιὰ πάντα ὥστε εἰς τὸ διηνεκές ἔχειν τὴν Ἐκκλησία τὴν ἐπιχορηγία τοῦ Πνεύματος[15]. Ὁ Μέγας Βασίλειος διδάσκει ὅτι «ἡ ὅλη διακόσμησις τῆς Ἐκκλησίας. σαφῶς καὶ ἀναντιρρήτως διὰ τοῦ Πνεύματος ἐνεργεῖται[16]».

Το τρίτο πρόσωπο της Αγίας Τριάδος δίδει τη θεία χάρη Του στην Εκκλησία με αποτέλεσμα εκείνη να μην μπορεί να λειτουργήσει χωρίς τη δύναμη και την ενέργειά Του, αφού η διαρκής παρουσία Του είναι άκρως απαραίτητη. Είναι αυτό που «αναδεικνύει την Εκκλησία ως αλάθητο φορέα και ερμηνευτή της Θείας Αποκάλυψης[17]».

Δυστυχώς, μερικές φορές ο Θεός αναστέλλει την χάριν του Αγίου Πνεύματος, σύμφωνα με τον Άγιο Ιωάννη τον Χρυσόστομο, ο οποίος αναφέρει σε σημείο της πρώτης του ομιλίας στην εορτή της Πεντηκοστής. Υπάρχουν μερικά παραδείγματα από την Παλαιά Διαθήκη, τα οποία αναφέρει ο Ιερός Χρυσόστομος, και συμβαίνουν στις μέρες μας. Στο βιβλίο της Γενέσεως διαβάζουμε «οὐ μὴ καταμείνη τὸ πνεῦμά μου ἐν τοῖς ἀνθρώποις τούτοις εἰς τὸν αἰῶνα διὰ τὸ εἶναι αὐτοὺς σάρκας, ἔσονται δὲ αἱ ἡμέραι αὐτῶν ἑκατὸν εἴκοσιν ἔτη[18]». Δηλαδή, ότι οι άνθρωποι έχουν γίνει σάρκες, βλέπουν μόνο τα σαρκικά θέματα. Αναφέρει στη συνέχεια ο ίδιος Πατήρ πως υπήρξαν περίοδοι, όπου δεν ακουγόταν προφητικός λόγος, δεν βρισκόταν προφήτης «ρήμα ἦν τίμιον».

Ο Κύριος ημών Ιησούς Χριστός μας λέει όπως ήταν στην εποχή του Νώε, που αφείρεσε το Πνεύμα του ο Θεός, την χάρη του Αγίου Πνεύματος, έτσι θα είναι και η εποχή των εσχάτων, παρά την κάθοδο του Αγίου Πνεύματος και παρά το ότι το Άγιο Πνεύμα είναι μέσα στην Εκκλησία και μεταδίδεται.

Ας προσευχηθούμε με ζέση ψυχής, ώστε το Πανάγιο Πνεύμα, να κατοικήσει στην καρδιά μας, να μας φωτίσει και να μας καταστήσει σκεύη εκλογής και ναούς του Θεού του ζώντος.

Παραπομπές:

[1] Στιχηρό Αναστάσιμο του γ' ήχου.

[2] Αγίου Αθανασίου, Κατά Αρειανών 1,18 PG 26, 49A.

[3] Α' Κορινθίους 6,19.

[4] Ιωάννου 14,10.

[5] Α' Ιωάννου 2,1.

[6] Ιωάννου 14,26.

[7] Ιεζεκιήλ 11,5.

[8] Λουκά 2,26.

[9] Νεεμία 9,20 «καὶ τὸ πνεῦμά σου τὸ ἀγαθὸν ἔδωκας συνετίσαι αὐτούς».

[10] Ιωάννου 16,13.

[11] Ρωμαίους 8,10 «εἰ δὲ Χριστὸς ἐν ὑμῖν, τὸ μὲν σῶμα νεκρὸν δι' ἁμαρτίαν, τὸ δὲ πνεῦμα ζωὴ διὰ δικαιοσύνην».

[12] Ρωμαίους 8,2 «ὁ γὰρ νόμος τοῦ πνεύματος τῆς ζωῆς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ ἠλευθέρωσέ με ἀπὸ τοῦ νόμου τῆς ἁμαρτίας καὶ τοῦ θανάτου».

[13] Το υποστατικό ιδίωμα του Πνεύματος είναι η εκπόρευση. Το Άγιο Πνεύμα υπάρχει, καθ' ὅσον εκπορεύεται εκ του Πατρός. Και η εκπόρευση είναι πρόδος μυστηριακή, της οποίας τη φύση αγνοούμε. Και το Πνεύμα είναι ομοούσιο και ομόθρονο μαζί με τα δύο αλλά πρόσωπα της Αγίας Τριάδος. Επομένως δεν υποτάσσεται στον Πατέρα και τον Υιό, ούτε είναι κτίσμα του Πατρός. Το Πνεύμα καλεῖται ἅγιο, γιατί είναι η πηγή, το πλήρωμα και ο φορέας κάθε άλλης υπαρκτής αγιότητας. Καθαγιάζει το «εκ Πατρός δι' Υιού» ἔργο, συνάπτον με τη χάρη του τα λογικά ὄντα με το δημιουργό Θεό.

[14] Το καθένα από τα πρόσωπα της Αγίας Τριάδας είναι ο ὅλος Θεός και ὄχι ἓνα μέρος του Θεού, ὅλες τις ιδιότητες που ἔχει ο Πατέρας τις ἔχει και ο Υιός και το Άγιο Πνεύμα. Ωστόσο τα τρία πρόσωπα της Αγίας Τριάδας δε συγχέονται μεταξύ τους, ἀλλά ξεχωρίζουν ἀπὸ το ὅτι ο Πατέρας γεννά τον Υιό και εκπορεύει το Άγιο Πνεύμα, ο Υιός γεννιέται ἀπὸ τον Πατέρα και το Άγιο Πνεύμα εκπορεύεται ἀπὸ τον Πατέρα.

[15] Εἰς Ησαΐα 3,107 PG 31,653.

[16] Αγίου Βασιλείου, Περί του Αγίου Πνεύματος 16,39 PG 32,141.

[17] Ι. Καρμίρη «Το Άγιον Πνεύμα εν τη Εκκλησία κατά τους Τρεις Ιεράρχαις», σελ.437.

[18] Γενέσεως 6,3.

<https://bit.ly/2UADUYf>